

Den Haag, 10 september 2014

Den Haag bouwt grote projecten zonder zicht op doelen

Den Haag investeert honderden miljoenen in grote projecten, maar stuurt niet op het beoogde effect. Bij besluitvorming voorafgaand aan een groot project besteedt het gemeentebestuur de nodige aandacht aan de maatschappelijke effecten die men van het project verwacht, bijvoorbeeld het versterken van de stedelijke economie of het aantrekken van nieuwe inwoners. Na de start van de bouw wordt hierop echter niet meer gestuurd. Met als gevolg dat wanneer tijdens de uitvoering van het project, zoals tijdens de herontwikkeling van het bedrijventerrein Binckhorst, aanpassingen nodig zijn, de beoogde maatschappelijke effecten achter de horizon verdwijnen. Veel projecten worden daardoor uiteindelijk alleen nog gebouwd om ze op tijd en binnen budget af te krijgen, zodat de financiële schade beperkt blijft, maar ze dienen niet meer het oorspronkelijk beoogde effect. Dit concludeert de rekenkamer in het vandaag gepubliceerde rapport *'Sturen op maatschappelijke effecten van grote projecten'*.

De rekenkamer ziet drie hoofdoorzaken waardoor de gemeente onvoldoende kan sturen op de te bereiken maatschappelijke effecten van grote projecten.

- Ten eerste zijn de afspraken die raad en college maken over beoogde effecten van grote ruimtelijke projecten niet duidelijk genoeg.
- Ten tweede wordt bij wijzigingen tijdens de uitvoering van grote projecten niet gekeken of en hoe deze wijzigingen de te realiseren effecten beïnvloeden.
- En ten derde is de resultaatverantwoording over grote projecten onvoldoende, omdat deze nauwelijks informatie over effecten bevat en omdat de informatie over bereikte resultaten slordigheden en onjuistheden bevat door toepassing van andere definities en streefwaarden dan oorspronkelijk afgesproken.

De rekenkamer beveelt aan te gaan werken met een 'uitvoeringsprogramma maatschappelijke effecten' dat inzichtelijk maakt welke grote projecten moeten zorgen voor de beoogde maatschappelijke effecten van de Structuurvisie, de strategische visie op de stad. Wanneer een project als Vroondaal dan moet worden aangepast, laat het uitvoeringsprogramma zien dat de ambitie 'woonwijk in het luxe segment ter versterking van Den Haag als vestigingsplaats van internationale instellingen' in gevaar komt. De raad kan vervolgens besluiten de ambitie op andere wijze te realiseren of deze los te laten.

Het college van B&W deelt de conclusies van de rekenkamer niet en gaat niet in op het aanbevolen uitvoeringsprogramma. Wel wil het college de beoogde maatschappelijke effecten op projectniveau beter, eenduidiger en meer in samenhang met stedelijke kaders beschrijven. De rekenkamer wijst er in haar nawoord op dat effectieve sturing alleen kan als er overzicht is op stedelijk schaalniveau. En juist dit overzicht ontbreekt. Sturen op de beoogde maatschappelijke effecten vraagt om een zorgvuldige afweging van kosten en prestaties enerzijds en de beoogde effecten anderzijds. De bestaande sturingsinstrumenten, waaronder het Investeringsplan Stedelijke ontwikkeling, zijn primair gericht op sturing op geld, tijd en prestatie. Zo verdwijnen de beoogde effecten, die juist de reden waren om veel geld in grote projecten te investeren, tijdens de uitvoering weer achter de horizon.

Noot voor de redactie: Voor meer informatie over het rekenkamerrapport kunt u contact opnemen met Watze deBoer, voorzitter Rekenkamer, T 06-51314378, of Mirjam Swarte, secretaris Rekenkamer, T 070-3538784/ 06-52485218. Voor meer informatie over de Rekenkamer Den Haag: www.rekenkamerdenhaag.nl.